

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **V. S.**, bývajúceho v D., zastúpeného JUDr. M. P., advokátom so sídlom B., proti žalovanej **Slovenskej republike – Ministerstvu obrany Slovenskej republiky**, so sídlom Bratislava, Kutuzovova č. 8, **o náhradu škody na zdraví**, vedenej na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp.zn. 4 C 90/2004, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 27. novembra 2007 sp.zn. 24 Co 189/2007 takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave z 27. novembra 2007 sp.zn. 24 Co 189/2007 v zmeňujúcom výroku o zamietnutí žaloby nad sumu 21 907,99 EUR (660 000,-- Sk) do sumy 43 815,97 EUR (1 320 000,-- Sk) a vo výroku o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania **z r u š u j e** a vec mu vracia v rozsahu zrušenia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Dunajská Streda rozsudkom z 11. mája 2007 č.k. 4 C 90/2004-205 zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi 1 560 000,-- Sk z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia a náhradu trov konania vo výške 244 817,-- Sk JUDr. M. P. do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku žalobu zamietol. Žalovanú zaviazal zaplatiť na účet Okresného súdu Dunajská Streda sumu 27 463,-- Sk z titulu trov štátu do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Vyhovujúcu časť rozhodnutia odôvodnil výsledkami vykonaného dokazovania, z ktorého vyvodil záver, že zdravotný stav žalobcu je možné považovať za stabilizovaný od roku 2002 a že z hľadiska psychiatricko-sexuologického sú u neho dané dôvody hodné osobitého zreteľa, ktoré majú za následok sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle sekundárnej sexuálnej dysfunkcie s narušením rekreačnej zložky sexuality. Poukazujúc na to, že u žalobcu nie je predpoklad zlepšenia jeho zdravotného stavu, priznal

mu 40-násobné zvýšenie bodového ohodnotenia, pričom vychádzal z hodnoty jedného bodu 60,-- Sk v zmysle § 7 ods. 1, 2, 3 a § 9 ods. 1 vyhlášky č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia v znení neskorších predpisov.

Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Trnave rozsudkom z 27. novembra 2007 sp.zn. 24 Co 189/2007 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej vyhovujúcej časti vo veci samej zmenil tak, že žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 660 000,-- Sk do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a vo zvyšku žalobu zamietol. Žalovanú zaviazal zaplatiť žalobcovi aj náhradu trov konania vo výške 217 284,-- Sk k rukám jeho právneho zástupcu do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. V časti náhrady trov štátu prvostupňový rozsudok zrušil a vec mu vrátil na nové konanie. Odvolací súd ustálil rozsah bodového ohodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia podľa vzájomného odsúhlasenia znalcov pri ich výsluchu v celkovom počte 550 bodov. Zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa, pretože sa nestotožnil s jeho výpočtom vychádzajúcim pri vyčíslení odškodnenia z hodnoty bodu 60,-- Sk. Uvedol, že podľa § 14a vyhlášky č. 32/1965 Zb. pri odškodnení bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia z poškodenia na zdraví, ktoré bolo spôsobené pred účinnosťou tejto novely vyhlášky (teda do 31.3.1999) sa postupuje podľa doterajších predpisov. Podľa § 7 ods. 1 uvedenej vyhlášky v znení do 31.3.1999 výška odškodnenia za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia sa určuje sumou 30,-- Sk za jeden bod. V prípade mimoriadneho 40-násobného zvýšenia odškodnenia sťaženia spoločenského uplatnenia vznikol žalobcovi nárok na zaplatenie 660 000,-- Sk.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu v časti, v ktorej bola zamietnutá žaloba nad sumu 660 000,-- Sk do sumy 1 320 000,-- Sk podal dovolanie žalobca. Žiadal, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu v tejto časti zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnil nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom poukazujúc na to, že jeho stav je možné podľa znaleckých posudkov považovať za stabilizovaný od roku 2002. Predmetom hodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia nebolo poškodenie na zdraví, ktoré nastalo pred 31.3.1999, ale poškodenie na zdraví, ktoré nastalo v roku 2000 ako priamy dôsledok, resp. v priamej príčinnej súvislosti, s pôvodným poškodením zdravia. Preto mal odvolací súd správne aplikovať § 7 vyhl.č. 32/1965 Zb. v znení účinnom od 1.4.1999, v zmysle ktorého je hodnota jedného bodu 60,-- Sk.

Žalovaná vo svojom písomnom vyjadrení k dovolaniu žiadala dovolanie žalobcu zamietnuť. Poukázala na znalecké posudky, zo záverov ktorých vyplýva, že duševná porucha alebo jej ekvivalent a sexuálne obtiaže sa u žalobcu objavili už v roku 1998. Poškodenie vzniklo evidentne pred 31.3.1999, čo znamená, že nie je možné v predmetnej veci aplikovať ustanovenie § 7 ods. 1 vyhl.č. 32/1965 Zb. účinné od 1.4.1999 a priznať hodnotu jedného bodu 60,-- Sk.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie bolo podané proti právoplatnému rozsudku odvolacieho súdu oprávnenou osobou (účastníkom konania) v zákonom stanovenej lehote (§ 240 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), preskúmal rozsudok odvolacieho súdu v dovolaní napadnutom výroku a dospel k záveru, že ho treba v tejto časti zrušiť.

Z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. vyplýva, že dovolací súd je viazaný rozsahom ako aj uplatneným dovolacím dôvodom. Obligatórne sa zaoberá len vadami konania uvedenými v § 237 O.s.p. a inými vadami, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Vzhľadom na túto zákonnú povinnosť dovolací súd predovšetkým skúmal existenciu väd vymedzených v § 237 O.s.p. a iných väd konania (aj keď neboli dovolateľom namietané), pričom zistil, že konanie pred odvolacím súdom je postihnuté vadou vyplývajúcou z ustanovenia § 237 písm.f/ O.s.p., spočívajúcou v odňatí možnosti účastníkovi riadne konať pred súdom.

Podľa § 237 písm.f/ O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Vada konania vymedzená v citovanom ustanovení § 237 písm.f/ O.s.p. je vo svojej podstate porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (oznámenie Ministerstva zahraničných vecí ČSFR č. 209/1992 Zb). Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Ruiz Torija c/a Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 – A), Komisie (napr. Stanovisko vo veci E.R.T. c/a Španielsko z roku 1993, sťažnosť č. 18390/91) a Ústavného súdu Slovenskej

republiky (nález z 12. mája 2004 sp.zn. I. ÚS 226/03) treba za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Požiadavky na riadne odôvodnenie rozsudku súdu vo vnútroštátnych podmienkach Slovenskej republiky ustanovuje § 157 ods. 2 O.s.p., podľa ktorého v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil; dbá pritom aj na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Ústavne konformným výkladom ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p. pritom treba dospieť k záveru, že s požiadavkami v ňom uvedenými je v rozpore nielen úplný či čiastočný nedostatok (absencia) dôvodov rozhodnutia, ale napr. aj existencia extrémneho nesúladu medzi právnymi závermi súdu a jeho skutkovými zisteniami, resp. prípad, keď právne závery zo skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii nevyplývajú a napokon i len všeobecné súhrnné zistenia bez špecifikácie jednotlivých dôkazov, z ktorých mali byť tieto zistenia vyvedené. Povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vyporiada i so špecifickými námietkami účastníka. Porušením uvedeného práva na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa účastníkovi konania (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia právom predvídaným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu (v rovine polemiky s jeho dôvodmi) v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov a teda sa mu odníma možnosť konať pred súdom.

Podľa názoru dovolacieho súdu bolo takouto vadou postihnuté i konanie pred odvolacím súdom v prejednávanej veci. Odvolací súd veľmi podrobne zdôvodňoval existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa, na základe ktorých považoval rozhodnutie prvostupňového súdu v časti 40-násobného zvýšenia bodového ohodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia za správne a rovnako riadne odôvodnil aj svoje závery, pre ktoré znížil rozsah bodového hodnotenia na 550 bodov. Pretože na rozdiel od prvostupňového súdu v časti týkajúcej sa rozsahu bodového ohodnotenia a výšky odškodnenia za 1 bod dospel k odlišnému právnemu záveru, rozsudok okresného súdu zmenil a žalobu v časti týkajúcej sa zaplata sumy 900 000,-- Sk (t.j. pokiaľ ide o sumu 660 000,-- Sk z titulu zníženia hodnoty bodového ohodnotenia na 30,-- Sk za jeden bod a tiež pokiaľ ide o sumu 240 000,-- Sk z titulu

zníženia rozsahu bodového ohodnotenia) zamietol. Pri odôvodnení zníženia odškodnenia za jeden bod sa však obmedzil len na citáciu § 14a a § 7 vyhlášky č. 32/1965 Zb. v znení do 31.3.1999. Z akého dôvodu skutočne znížil hodnotu jedného bodu zo sumy 60,-- Sk na sumu 30,-- Sk, resp. z akých úvah vychádzal, keď považoval za správne aplikovať uvedený predpis v znení do 31.3.1999 nie je možné z obsahu jeho rozhodnutia zistiť, najmä keď v predchádzajúcej časti rozhodnutia konštatoval podľa znaleckého posudku MUDr. I. stabilizovaný stav žalobcu od roku 2002. Pre tento nedostatok dôvodov je konanie pred odvolacím súdom postihnuté vadou majúcou za následok zrušenie jeho rozhodnutia (pre nedostatok dôvodov) v dovolaní napadnutej časti.

Hoci dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu pre vadu konania, považuje za potrebné poznamenať, že výška náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia musí vychádzať z právneho predpisu, ktorý dopadá na daný prípad.

Týmto predpisom v prejednávanej veci je vyhláška č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia v znení neskorších predpisov (ďalej len vyhláška). V zmysle § 14a vyhl.č. 19/1999 Z.z., ktorou bola s účinnosťou od 1. apríla 1999 novelizovaná vyhláška, pri odškodnení sťaženia spoločenského uplatnenia z poškodenia na zdraví, ktoré bolo spôsobené pred 1. aprílom 1999, sa postupuje podľa doterajších predpisov. Podľa doterajších predpisov sa riadia nároky na odškodnenie bolesti a sťaženie spoločenského uplatnenia, ak došlo nielen ku škodnej udalosti (úrazu, či inému poškodeniu na zdraví), ale tiež k vzniku bolesti alebo sťaženia spoločenského uplatnenia. Sťaženie spoločenského uplatnenia sa odškodňuje, ak úraz má preukázateľne nepriaznivé dôsledky pre životné úkony poškodeného, pre uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb. K sťaženiu spoločenského uplatnenia teda dochádza, ak následkom úrazu alebo iného poškodenia na zdraví, prípadne k zhoršeniu ich následkov, nastanú v zdravotnom stave poškodeného také zmeny, ktoré majú preukázateľne nepriaznivé dôsledky pre jeho životné úkony. Či a aké zmeny v zdravotnom stave poškodeného následkom úrazu nastali, je možné zistiť, ak je možné považovať stav poškodeného za ustálený, teda v dobe, kedy je možné vykonať jeho posúdenie. Sťaženie spoločenského uplatnenia teda vzniká v zmysle vyhlášky v dobe, v ktorej je možné zdravotný stav poškodeného považovať za ustálený a kedy je možné posúdiť, aký má zdravotný stav poškodeného preukázateľne nepriaznivé dôsledky pre životné úkony poškodeného. Sťaženie spoločenského uplatnenia sa odškodňuje jednorazovo a pri hodnotení následkov sa prihliada k predpokladanému vývoju vzniknutých zmien

v zdravotnom stave. To však nevylučuje pri zhoršení už ustáleného zdravotného stavu alebo ak sa prejavia nové následky súvisiace s pôvodným úrazom, ďalšie odškodnenie následkov, ktoré sa prejavia neskôr v takej intenzite a takým spôsobom, že pôvodne neboli, prípadne ani nemohli byť predvídané. V takomto prípade v dôsledku pôvodnej škodnej udalosti vzniká ďalší nový nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia, ktorý predtým neexistoval a nebolo ho možné ani uplatniť, s tým, že pri tomto novom nároku sa porovnáva stav pred zhoršením zdravotného stavu s doterajším stavom. Pri posúdení, podľa ktorého znenia vyhlášky má byť určená výška odškodnenia sťaženia spoločenského uplatnenia za jeden bod je teda rozhodujúce, kedy bol zdravotný stav stabilizovaný.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 14. mája 2009

JUDr. Rudolf Čirč, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová